

A

בס"ד

Intro

מסכת נדרים דף פ"ד Of Be"H learn Today we will

Some of the topics we will learn about today include:

בעל בכלל בריות

The Gemara continues its discussion whether a woman who made a נדר not to benefit from anyone meant to include her husband in the נדר as well.

דמאי is produce purchased from an הארץ עם who is suspected of not having separated מעשר. Therefore, the buyer must separate מעשר ראשון ומעשר שני because otherwise it might be טבל.

מעשר עני ספקו טובל

During the third and sixth year of the שמיטה cycle, מעשר עני, which is given to the poor, is separated in place of מעשר. The Gemara discusses whether produce that did not have מעשר עני taken is also טבל, similarly to מעשר ראשון and מעשר שני.

טובת הנאה

The Gemara discusses cases where one has the right to distribute something, such as תרומות ומעשרות, to whomever he wishes, thereby gaining the benefit of the other's gratitude. The Gemara also discusses whether

טובת הנאה ממון

If this benefit has actual monetary value, and therefore someone who is forbidden to benefit from the distributor would not be permitted to accept such a gift.

A

בעל בכלל
"בריות"

דמאי

מעשר עני
ספקו טובל

טובת הנאה

1 So let's review...

In the previous Daf we learned in the Mishnah

קונם שאני נהנה לבריות אינו יכול להפר

ויכולה היא ליהנות בלקט שכחה ובפאה

If a woman made a Neder that she shall be forbidden to benefit from all people, she can avail herself of שכחה ובלקט שכחה ובפאה.

The Gemara points out, that the Mishnah omits מעשר עני from the list of available מתנות עניים. Apparently, because as the Ran explained in the Mishnah, in

לקט שכחה ובפאה

She is not considered to be benefitting from the landowner, because, since the Pasuk does not say נתנה, for the owner to personally distribute them, but תעזוב, merely to leave it as הפקר, she is not benefitting from him, but זוכה מן ההפקר.

However, in other מתנות עניים, where the Torah mentions some form of נתנה, the owner has the טובת הנאה, the privilege and benefit of giving it to a person of his choosing. Therefore, she is benefitting from the owner.

1

משנה:

קונם שאני נהנה לבריות...

ויכולה היא ליהנות
בלקט שכחה ובפאה

אינו יכול
להפר

The Gemara points out
The Mishnah omits
מעשר עני

Apparently, because...

OTHER
מתנות עניים

נתנה

The owner has the
benefit of giving

She IS benefitting
from the owner

לקט שכחה
ובפאה

תעזוב

Merely to leave it
as הפקר

She's NOT benefitting
from him

2 However, the Gemara cites a ברייתא which does include מעשר עני.
Apparently, the Mishnah holds that מעשר עני DOES have טובת הנאה, while the ברייתא holds that מעשר עני does NOT have טובת הנאה.

To explain the above, רב יוסף cites a Mishnah regarding דמאי, which is produce purchased from an אדם who is suspected of not having separated מעשר. Therefore, the buyer must separate מעשר ראשון ומעשר שני, because otherwise it might be טבל.

However, regarding מעשר עני there's a Machlokes:

רב אליעזר אומר אין אדם צריך לקרות שם על מעשר עני של דמאי רבי אליעזר says that there is no need to designate מעשר עני from דמאי, because מעשר עני אינו טובל.

The lack of separating מעשר עני does NOT render the produce טבל.

וחכמים אומרים קורא שם ואין צריך להפריש

The Chachamim hold that מעשר עני must be designated, because מעשר עני טובל.

The lack of separating מעשר עני DOES render the produce טבל, similar to other מעשרות.

However, he does NOT need to separate it and give it to the המוציא מחבירו עליו הראיה.

Since דמאי is a ספק, the burden of proof is on the עניינים, and the owner may keep the מעשר עני for himself. Also, he may eat it, because it has no קדושה.

The Ran explains the reasoning for

מעשר עני אינו טובל

As follows;

אי אפשר שיהא הכרי עצמו חמור מפני מעשר עני המעורב בו יותר ממעשר עני עצמו. The produce that has the potential מעשר עני mixed into it cannot be more stringent than the מעשר עני itself. Since there is no איסור to eat מעשר עני – but only an obligation to distribute it to the poor – the untithed produce must be permitted as well.

The reasoning for מעשר עני טובל is based on a גזירה שוה of the words בשערך:

One Pasuk says; לא תוכל לאכול בשערך מעשר דגןך

Referring to מעשר שני

The other Pasuk says; ואכלו בשערך ושבעו

Referring to מעשר עני

מה שערך האמור להלן מעשר עני אף כאן מעשר עני

ואמר רחמנא לא תוכל

The first Pasuk also includes מעשר עני and compares it to טבל. מעשר עני in that it renders the produce שני.

היוצא לנו מזה

According to רב יוסף we have a מחלוקת תנאים:

מעשר עני אינו טובל רבי אליעזר

The Chachamim hold מעשר עני טובל

Now, the Gemara makes the following כלל:

כל שספיקו טובל אית ליה טובת הנאה – כל שספיקו אינו טובל לית ליה טובת הנאה. And the Ran explains that the reason these issues are interdependent is because the Pasuk states; 'ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה'.

לשון נתינה אית ליה, and טבל is a reference to יחללו, and טובת הנאה, the right to give it to whomever he chooses.

Therefore, according to the Chachamim that מעשר עני טובל, it also has טובת הנאה; and therefore, our Mishnah omits מעשר עני and she may NOT accept it, because it IS considered benefitting from בריות.

2

However, the Gemara cites a ברייתא which DOES include מעשר עני

רב יוסף explains

מלפני:

Regarding מעשר עני of דמאי

<p>וחכמים אומרים קורא שם ואין צריך להפריש</p> <p>Because מעשר עני טובל</p> <p>בלעדיך של the words of גזירה שוה</p> <p>מה שערך האמור להלן מעשר עני אף כאן מעשר עני ואמר רחמנא לא תוכל</p> <p>It has טובת הנאה Therefore, our Mishnah omits מעשר עני</p>	<p>רבי אליעזר אומר אין אדם צריך לקרות שם על מעשר עני של דמאי</p> <p>Because מעשר עני אינו טובל</p> <p>אי אפשר ליה הכרי עצמו חמור מעשר עני המעורב בו יותר ממעשר עני עצמו</p> <p>NO טובת הנאה; Therefore, the Braisa includes מעשר עני</p>
--	--

The Gemara makes the following כלל:

כל שספיקו טובל אית ליה טובת הנאה כל שספיקו אינו טובל לית ליה טובת הנאה

ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה

לשון נתינה טובת הנאה

However, according to Reb Eliezer that מעשר עני אינו טובל, it also has NO טובת הנאה; and therefore, the Braisa includes מעשר עני and she MAY accept it, because it's NOT considered benefitting from בריות.

- 3 However, אבי disagrees and says that everyone agrees that מעשר עני טובל And the מחלוקת in the Mishnah of דמאי is as follows: רבי אליעזר אומר אין אדם צריך לקרות שם על מעשר עני של דמאי Because לא נחשדו עמי הארץ על מעשר עני The הארץ DOES separate מעשר עני, because he has the option to take it for himself by temporarily being מפקיר all his possessions, thereby becoming an עני. וחכמים אומרים קורא שם ואין צריך להפריש Because נחשדו עמי הארץ על מעשר עני Because נכסיה לא מפקד איניש דמירתת דלמא זכי בהו איניש אחרינא The הארץ does not consider this possibility out of fear that someone may meanwhile take ownership of his possessions.
- If so, we have no source that there is a מחלוקת whether מעשר עני is given; actually, we have to say that if all agree that מעשר עני is given, all agree that מעשר עני טובל, and the Braisa needs explanation.

3

רבי אליעזר says everyone agrees מעשר עני טובל

The מחלוקת is

<p>וחכמים אומרים קורא שם ואין צריך להפריש</p> <p>נחשדו עמי הארץ על מעשר עני</p> <p><i>Because נכסיה לא מפקד איניש דמירתת דלמא זכי בהו איניש אחרינא</i></p>	<p>רבי אליעזר אומר אין אדם צריך לקרות שם על מעשר עני של דמאי</p> <p>לא נחשדו עמי הארץ על מעשר עני</p> <p><i>Because he can take it for himself by temporarily being מפקיר all his possessions, thereby becoming an עני</i></p>
--	--

- 4 Therefore, רבא explains that the משנה and ברייתא are not arguing at all. However, it depends when, where and how the מעשר עני is given. As the Ran quotes the ספרי: There are two apparently contradicting Pesukim regarding מעשר עני: One Pasuk says; ונתתה ללוי לגר ליתום ולא אלמנה ואכלו בשעריך ושבעו You shall give it – which is טובת הנאה The other Pasuk says; והנחת בשעריך You shall leave it there.
- Therefore, says Rava: כאן במעשר עני המתחלק בתוך הבית 'דכתיבא ביה נתינה ונתת ללוי לגר וגו' מש"ה אסור לה לאיתחננו Our Mishnah is referring to where the מעשר עני is distributed by the owner from his house and he has the טובת הנאה. Therefore, she may not benefit from it. כאן במעשר עני המתחלק בתוך הגרנות כיון דכתיב ביה והנחת בשעריך שרי לה לאיתחננו The Mishnah is referring to where the מעשר עני is distributed in the granaries, where it's left for all to take and he does NOT have טובת הנאה. Therefore, she MAY benefit from it.

4

Therefore, רבא explains the משנה and ברייתא are not arguing

It depends when, where and how the מעשר עני is given

<p>והנחת בשעריך</p> <p><i>You shall leave it there</i></p> <p>ברייתא</p> <p>כאן במעשר עני המתחלק בתוך הגרנות כיון דכתיב ביה והנחת בשעריך שרי לה לאיתחננו</p>	<p>ונתתה ללוי לגר ליתום ולא אלמנה ואכלו בשעריך ושבעו</p> <p><i>You shall give it which is טובת הנאה</i></p> <p>משנה</p> <p>כאן במעשר עני המתחלק בתוך הבית דכתיבא ביה נתינה ונתת ללוי לגר וגו' מש"ה אסור לה לאיתחננו</p>
--	---

5 The Gemara continues with the Mishnah of the previous

Daf:

Zugt di Mishnah

כהנים ולויים נהנין לי

יטלו על כרחו

If he made a Neder forbidding ALL Kohanim to benefit from him, the תרומה may nevertheless take תרומה from him.

כהנים אלו ולויים אלו נהנים לי

יטלו אחרים

But if the נדר was made about specific ולויים, they may NOT take it from him, but other כהנים should take the תרומה.

The Gemara points out an inherent contradiction in the Mishnah. The issue at hand is whether טובת הנאה ממון, if the right to distribute the תרומה, thereby gaining the benefit of the other's gratitude, has true monetary value, and the כהנים are therefore benefiting from the owner.

The סיפא seems to hold

טובת הנאה ממון

Therefore, those specific Kohanim may NOT take his Terumah.

And the רישא seems to hold

טובת הנאה לאו ממון

Therefore, the כהנים may take his תרומה.

מסכת רב הושעיא says that this is indeed a מחלוקת, as we find in מסכת

קידושין;

דרבי סבר

טובת הנאה ממון

ורבי יוסי בר רבי יהודה סבר

טובת הנאה אינה ממון

5

6 However, in the next Daf, רבא says perhaps

דכונאי עלמא טובת הנאה ממון

The Mishnah is of the opinion that טובת הנאה ממון, which explains the סיפא,

כהנים אלו ולויים אלו נהנים לי

יטלו אחרים

However, the רישא,

כהנים ולויים נהנין לי

יטלו על כרחו

They may take it, because

דתרומה לא חזיא אלא לכהנים

וכיון דקא אתי למיסרא עלייהו

שויא עפרא בעלמא

Since תרומה can only be eaten by כהנים, by forbidding it to all Kohanim he has forfeited his טובת הנאה and declared it worthless to him. Therefore, the כהנים may take the תרומה, and they are not considered to be benefitting from the owner.

6

